

לקוטי שיחות פרשת פינחס כרך יג*

- 1 א. על הפסוק¹ "ויקרב משה את משפטן (של)
 2 בנות צלפחד) לפני ה'", מעתיק רש"י התיבות
 3 "ויקרב משה את משפטן" ומפרש: "נתעלמה
 4 הלכה ממנו. וכאן נפרע על שנטל עטרה לומר
 5 והדבר אשר יקשה מכן תקריבון אלי². ד"א ראוי
 6 היתה פרשה זו להכתב על ידי משה אלא שזכו
 7 בנות צלפחד ונכתבה על ידן".
 8 לכאורה כוונתו להסביר התמי' – איך יתכן
 9 שבסוף הארבעים שנה משה לא ידע דין עיקרי
 10 כסדר נחלות, "משפטן" של בנות צלפחד? –
 11 ומיישב זה בב' אופנים: א) דודאי הי' ידוע לו
 12 משפטן מתחילה, אלא שנענש ו"נתעלמה הלכה
 13 ממנו". ב) ש"ראוי" היתה פרשה זו להכתב וכו' ".
 14 וצריך להבין:
- 15 א) הלא מצינו כמה פעמים בתורה, גם לפני פרשה
 16 זו, שנסתפק משה בהנוגע להלכה מסויימת³ ורש"י
 17 לא פירש בהן שנתעלמה הלכה ממנו⁴ - הרי
 18 שתופס רש"י כי אמנם יתכן לומר שהלכה זו לא
 19 שמעה משה עדיין מהקב"ה⁵, ולכן אין לתמוה איך
- 20 לא ידעה משה – וא"כ מה⁶ מכריחו כאן לפרש
 21 שידע ההלכה ונתעלמה ממנו?
 22 ב) בפי' הב' ג"כ קשה ע"ד הנ"ל: לכאורה
 23 כוונת רש"י⁸ במ"ש "ראוי" היתה פרשה זו להכתב
 24 וכו'" שלא נאמרה לו עדיין פרשה זו⁹, ומפרש
 25 הטעם למה לא נאמרה לו: "שזכו בנות צלפחד
 26 וכו'". וקשה למה דוקא כאן מפרש רש"י הטעם
 27 שלא נאמרה לו עדיין ולא בפ' הקודמות הנ"ל.
 28 ג) אם כוונת רש"י ליישב איך יתכן שמשה לא ידע
 29 הלכה זו, הו"ל להעתיק מהכתוב רק "ויקרב משה
 30 וגו'", ומזה הי' מובן שכוונתו לכללות הענין, ולמה
 31 הוצרך להעתיק גם ("ויקרב משה) את משפטן"?
 32 ד) בפירושו לפ' בהעלותך (בדיני פסח שני) –
 33 (פירוש שלכאורה דומה הוא לפירושו השני כאן),
 34 כתב רש"י "וראוי" היתה פרשה זו להאמר וכו' שזכו
 35 אלו שתאמר על ידיהן" – וצלה"ב למה שינה כאן
 36 וכתב "ראוי" היתה פרשה זו להכתב וכו' ונכתבה על
 37 ידן¹⁰.

(6 בגו"א כאן כתב: דאל"כ לקמן בפ' מסעי לא כתיב רק ויצו משה ע"פ ה' וכו' וכאן הוצרך להביא משפטן לפני ה' אלא מפני שנתעלמה ממנו הלכה. ועדיין צ"ע:

א) בפ' פסח שני נאמר "עמדו ואשמעה וגו'" (ולא ככפ' מסעי) ומ"מ לא פרש"י שנתעלמה הלכה כו'.

ב) אם הוכחתו של רש"י היא ממש"ב בפ' מסעי (שעוד לא למדה התלמיד) הו"ל לרש"י להביא הוכחה בפירושו.

7) ומ"ש רש"י שנתעלמה ממנו הלכה במעשה זמרי (בלק כה, ו) היינו לפי שנא' שם "והמה בוכים" והיינו על שנתעלמה הלכה. וראה גם פרש"י שם, ז: ראה מעשה ונזכר הלכה אמר לו למשה מקובלני ממך כו'. אבל זה (שפנחס ידעה) בפני עצמו אינו הוכחה שנתעלמה הלכה כי לולא חידוש פרש"י – פשוטי דקראי משמע שמעשה פנחס הי' קנאה דחזול השם. כן – אפ"ל שלמד זה (או דקס"ד שיש ללמוד זה) – במדות שהתורה נדרשת בהן באותן שאדם לומדן עצמו.

א) אלא שבהמשך למה שכבר פרש"י שנתעלמה הלכה (ממ"ש "והמה בוכים") מפ' ראה מעשה וכו'.

8) וכן הבין במשכיל לרוד כאן. ראה לעיל הערה 3.

9) ואין לומר שכוונת רש"י שמשה ידע ההלכה ועשה עצמו כלא יודע (עיניו הדין!) ושאל מהקב"ה בכדי שתכתב הפרשה ע"י בנות צלפחד!

10) בספרי א"י בב' מקומות ל' אמירה ובש"ס (סנהדרין ח, א. ב"ב קיט, א) א"י ל' כתיבה, בנוגע לכאן ובמקושוש (ובנוגע לפסח שני לא נזכר בש"ס), ורש"י בוחר בלשונו של הספרי בפסח שני ובלשונו של הש"ס כאן!

* מלא יו"ד כי במסורת כולם מלאים חוץ א' (בית שמואל שמות גטיף). וראה מנחת שי ר"פ פינחס וש"נ לזוהר (רכ, א) וכו'.

1) פרשתנו כו, ה.

2) דברים א, יז.

3) בתיבי"ע כאן (ובהנ"ל) שבארבעה דינין: כאן. פ' מגדף: אמור כד, י ואילך (ובפרש"י). פ' פסח שני: בהעלתך ט, ו ואילך. פ' מקושוש: שלח טו, לב ואילך (ובפרש"י). וראה גם מסעי לו, א ואילך. וראה לקמן הערה 7, 24. ועוד.

4) וראה במושב זקנים עה"ת כאן: פר"ש נתעלמה ממנו וכו' וקשה אמאי לא פי' כך במקושוש או במגדף, כי גם לשם נסתפק במיתתן.

5) ואף שכתב רש"י בר"פ בהר "אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני" וא"כ איך יתכן לומר שלא נאמרה הלכה זו למשה עדיין – ראה לקו"ש ח"ע ע' 39 הערה 45 שרש"י מדייק "אף כללותיהן ודקדוקיהן מסיני (ולא כללותיהן ופרטיהן ודקדוקיהן) כמ"ש זפני"ז בנוגע לשמויטה) כי הפרטים (של כולן) לא נאמרו בסיני. ורש"י ס"ל בפש"מ כר"י* דכללים נאמרו בסיני ופרטים באהל מועד**.* ופ' מקושוש עצים ומגדף וכו' יוכיחו. וראה פרש"י שמיני י, כ. ובשיחת ש"פ שמיני תשכ"ט בארוכה. וראה גם אוה"ח כאן.

* ראה גם לקו"ש פ' בהר תשל"ז ס"ה ואילך.

** להעיר מפרש"י משפטים (כד, יב) שכל תרי"ג מצוות בכלל עשה"ד תן. תלויות בהם.